

גיליון 00006 :סוּדָה 02016

++++ בְּרֵאשִׁית
\$\$\$\$ שְׁמוֹת
ויקרא וויקרא
ממממ בְּמִדְבָּר
זזזז דְּבָרִים
***** חָלָל

הָבָה לְהַבָּא

כתב עת לשירה עברית עכשווית ועתידית

גיליון 00006: שנה 02016

וויאג'ר 01: 20,108,681,344 ק"מ מבעד לבעד

וויאג'ר 02: 16,591,782,410 ק"מ מנגד הנגד

השגחה עליונה והכוונה אלוהית: יואב עזרא

עורכים: עודד כרמלי ועמנואל לוי

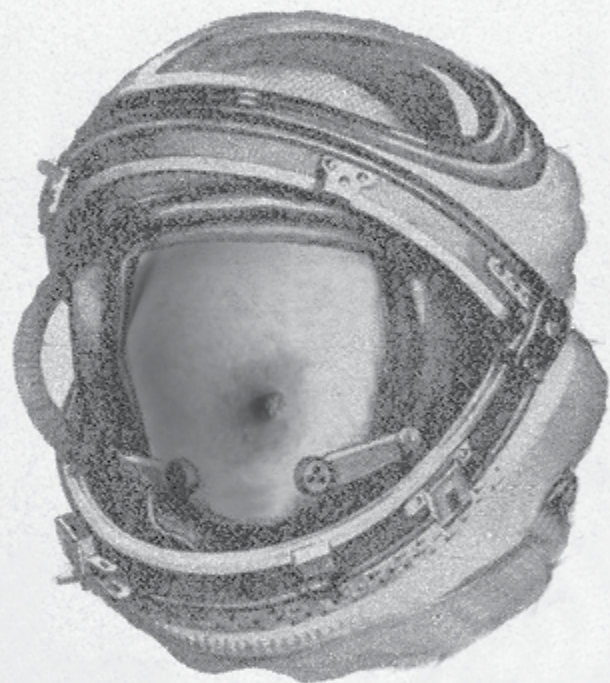
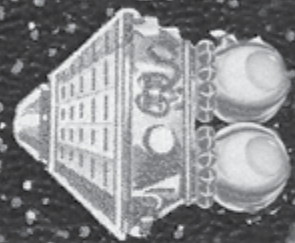
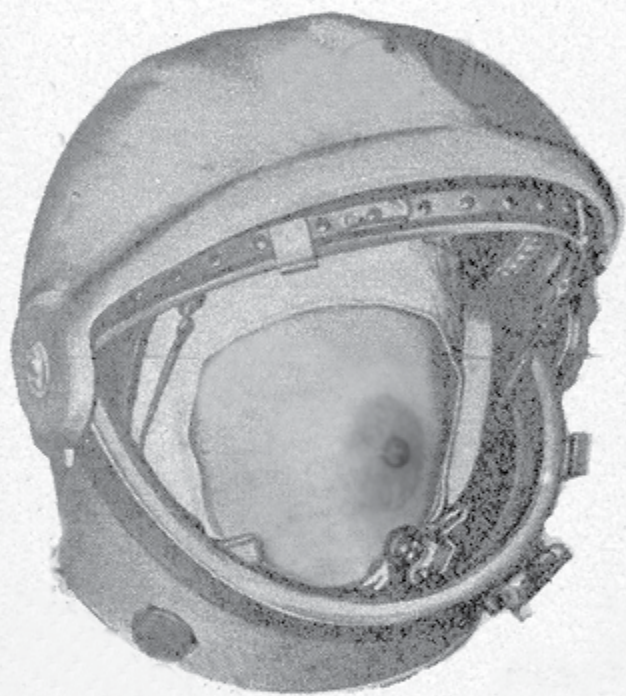
מערכת: ג'רמי פוגל, סער יכין, רעואל שועלי,
רועי כספי, נדב נוימן ונח אנגלהרד

ניקוד: רפי מוזס

עיצוב גיליון: עידן אפשטיין | uber-nice.com

כל הגיליונות להורדה: HavaLeHaba.co.il

פייס: הבה להבא | מייל: HavaLeHaba@gmail.com

תשדורות מלוויין ריגול

שקיעתה של אימפריית הגמדים

ההגירה המוסלמית לאירופה, שבאה בעקבות הקולוניאליזם האירופאי באסיה ובאפריקה, שבא בעקבות התחזקות ספרד ופורטוגל לאחר שחרורן מהכיבוש המוסלמי, שבא לאחר מסעות הצלב של האירופאים במזרח התיכון, שבאו לאחר שהמוסלמים כבשו את ביזנטיון, חושפת אמת פשוטה: כשחפית הקוטב גומאת בחייה מרחק הכפול ממרחק הירח מכדור הארץ, האדם, החכם ממנה שבעתיים, מקיף עצמו לדעת תריסר חודשים בשנה. אילו נהגה האבולוציה בחסד רב יותר עם שחפית הקוטב, היכן שצולחות כיום ספינות את הים התיכון, אוטומובילים היו שוברים את מהירות האור בדרכם להקים קנים במצרים הפרעונית. העיתונים מדברים על סופה של התרבות המודרנית, ואילו אננו שואלים: מתי נזכה לחזות בראשיתה?

ועדיין 1

ועדיין יש סוציולוגים שיושבים על גבעת אוניברסיטת תל אביב, משקיפים על הנעשה במזרח התיכון ואומרים זה לזה: "אתה יודע מה ישראל באמת צריכה לעשות? להשתלב במרחב".

ועדיין 2

ועדיין יש סוציולוגים שיושבים על גבעת אוניברסיטת תל אביב, משקיפים על הנעשה במזרח התיכון ואומרים זה לזה: "אתה יודע מה באמת חסר פה? פוליטיקה של זהויות".

סליחה

סליחה, אבל זאת לא "קריאה חתרנית" אם ככה מלמדים לקרוא בכל האוניברסיטאות, בכל מדינות המערב, כבר 40 שנה ככה.

תפקידים

שמענו שחקנית אחת אומרת: תפקידה של האמנות לבקר את הממסד. וזה נשמע יפה, אפילו אמיץ, אבל זה לא נכון. זה תפקידה של העיתונות. תפקידה של העיתונות לבקר את הממסד. תפקידה של האמנות לבקר את האדם. כי הממסד זה תמיד משהו אחר. ואילו האדם זה תמיד גם אני. יחי ההבדל הקטן, וההו כה אמיץ, בין ביקורת לביקורת עצמית.

נטלי כהן וקסברג

אנחנו מחרבנים על הדגל, ומחרבנים על המחרבנים על הדגל. איננו דוגלים בדגל ואיננו דוגלים בחרא. דגל וחרא - אותו חרא. כי חרבון הוא תוצאה של פעילות תקינה של המערכת המטאבולית, פטריוטיזם הוא תוצאה של פעילות תקינה של המערכת הסנטימנטלית וחרבון על דגלים הוא תוצאה של פעילות תקינה של המערכת הקפיטליסטית, שאינה יודעת לעכל אלא צואה בצאתה כמחאה.

ובשביל מה?

אמנים שאינם מאמינים ביצירה מקורית; חוקרים שאינם מאמינים במציאות חיצונית; היסטוריונים שאינם מאמינים באמת היסטורית; פעילים שאינם מאמינים בקידמה; מבקרים שאינם מאמינים באיכויות אובייקטיביות. אם הכול נרטיבים והגמוניות, הדהודים וציטוטים, התקבלות וממסדים - בשביל מה לקום בבוקר?

שיר שמאלמזרחי

(אפרופו צ'כוב)

-

רומזים לנו שיש שמאל אחר.
 טוב שמישהו יודע על זה.
 אם יש שמאל אחר ה
 ביאווה לכאן ונצביע לו נ
 דבר גלויים, יש או אין.
 שכבר אנחנו עייפומאוד מ
 מפלגותינו הצמוקות וכל
 הזמן מראים לנו בסטטוסים ש
 באמת יש משהו אחר וגם א
 נחנו מרגישים שזה לא סתם
 שמאשימים את כולם בגזענות.
 ואם יש שמאל אחר ב"מרחב"
 אחר מזרחים חדשים ויודעים ל
 מה לא יביאו לכאן כמה ל
 למד את בוחרינו הימנים ואו
 לי ישכינו גם שלום כ
 שאנחנו עייפים ומפסידימאוד.

אם אמיר גלבע היה בוגר החוגים לספרות באוניברסיטאות ישראל

-

"שיר בבוקר בבוקר" היה הולך ככה: פתאום קם אדם בבוקר ומרגיש כי הוא
 נרטיב ומתחיל שיח, ולכל הנפגש בדרכו קורא הוא "האחר".

אקרובעתה

-

לאחרונה ראתה אור "נפלאותה", אנתולוגיה שמכנסת שירים להט"ביים
 מ-3,000 השנים האחרונות. כל המשיב לחיק הציבור שירה שנשכחה, ראוי
 לברכו.

אבל הנימוק שהמציאו עורכי האנתולוגיה לכינוסה יכול ללמד אותנו
 שיעור מאלף על אילופם של חיי הרוח בישראל. "בעת שניגשנו לערוך את
 האנתולוגיה הזאת", כותבים העורכים בפתח הדבר, "חשבנו בראש וראשונה
 על הנער או הנערה שאנו עצמנו היינו... אם קראנו שיר אהבה של אלטרמן
 או של אבידן וביקשנו לחוש הזדהות עם האוהב או עם הנאהבת, היה עלינו
 לעשות אקרובטיקה תודעתית של ממש ולהחליף בין המינים".

 $\frac{9}{72}$ $\frac{8}{72}$

אקרובטיקה תודעתית של ממש! להפוך שווא נח - לפתח! ואם המרה פשוטה
 של מין דקדוקי היא אקרובטיקה תודעתית המאתגרת את כוחות העורכים
 וקוראיהם, איך אלה או אלה יתמודדו עם שירי האהבה של אלטרמן או של
 אבידן? איך אלה או אלה יתמודדו עם שירי האהבה למת של אלטרמן, עם
 שירי האהבה לאבידן של אבידן?

התשובה: הם לא. הם רק רוצים לוודא שאלה שירי אהבה עליהם. כי אם
 מגישים להם שיר נפלא הם אומרים: כן, אבל מה זה אומר עלי? כי אם זה לא
 אומר משהו עלי אז זה לא מדבר אלי, ואם זה לא מדבר עלי ולא מדבר אלי אז
 זה לא מעניין אותי. כי לא השיר נפלא, נפלאני.

המכתב של ג'ימי קרטר

-

אם עולמנו יחרב עלינו מחר, אנו בני האדם נשאי אחרינו שובל ארוך של אותות ואיתותים, להקות פוסט פאנק, דיווחי תנועה, תכניות בישול ואקטואליה רכה - אבל רק טקסט כתוב אחד: המכתב של ג'ימי קרטר.

המכתב של ג'ימי קרטר צורף ל"תקליט הזהב" שעל סיפון החלליות וויאג'ר 1 ו-2, ששוגרו ב-1977. נכון לכתיבת שורות אלו, המכתב של קרטר נמצא מחוץ למערכת השמש, במרחק של 20,108,681,344 ק"מ ממירי רגב. הנה לכם אקרובטיקה תודעתית של ממש.

ואפשר להניח שיש לא מעט רגעים מוזרים בחייו של נשיא מעצמה, אבל ספק אם היה רגע מוזר יותר מאותו רגע בו הנשיא קרטר התבקש או התנדב לכתוב מכתב שייקרא עוד מיליארד שנה, אם אמנם ייקרא אי פעם, על ידי יצורים שאינם מבינים את שפתו, וספק אם יבינו את מחשבותיו ורגשותיו. וכך הוא כותב להם:

"אנו שולחים הודעה זאת אל הקוסמוס. היא עתידה לשרוד מיליארד שנים אל העתיד, כשהציוויליזציה שלנו תשתנה מן היסוד לפני הארץ עשויים להשתנות ללא היכר. מתוך 200 מיליארד הכוכבים בגלקסיית שביל החלב, בחלקם - אולי ברובם - עשויים להיות כוכבי לכת מיושבים בתרבויות חלל. אם ציוויליזציה אחת כזאת תיירט את וויאג'ר ותוכל להבין את התוכן המוקלט הזה, הנה ההודעה שלנו:

זוהי מתנה מעולם קטן ונידח, מזכרת מהצלילים שלנו, מהמדע שלנו, מהדימויים שלנו, מהמוזיקה שלנו, מהמחשבות שלנו ומהרגשות שלנו. אנחנו מנסים לשרוד את הזמן שלנו על מנת שנוכל לחיות אל תוך הזמן שלכם. יום אחד, אחרי שנפתור את הבעיות שעומדות בפנינו, אנו מקווים להצטרף לקהילה של תרבויות גלקטיות. התקליט הזה מייצג את התקווה שלנו ואת הנחישות שלנו, ואת הרצון הטוב שלנו ביקום ענק ומעורר יראה".

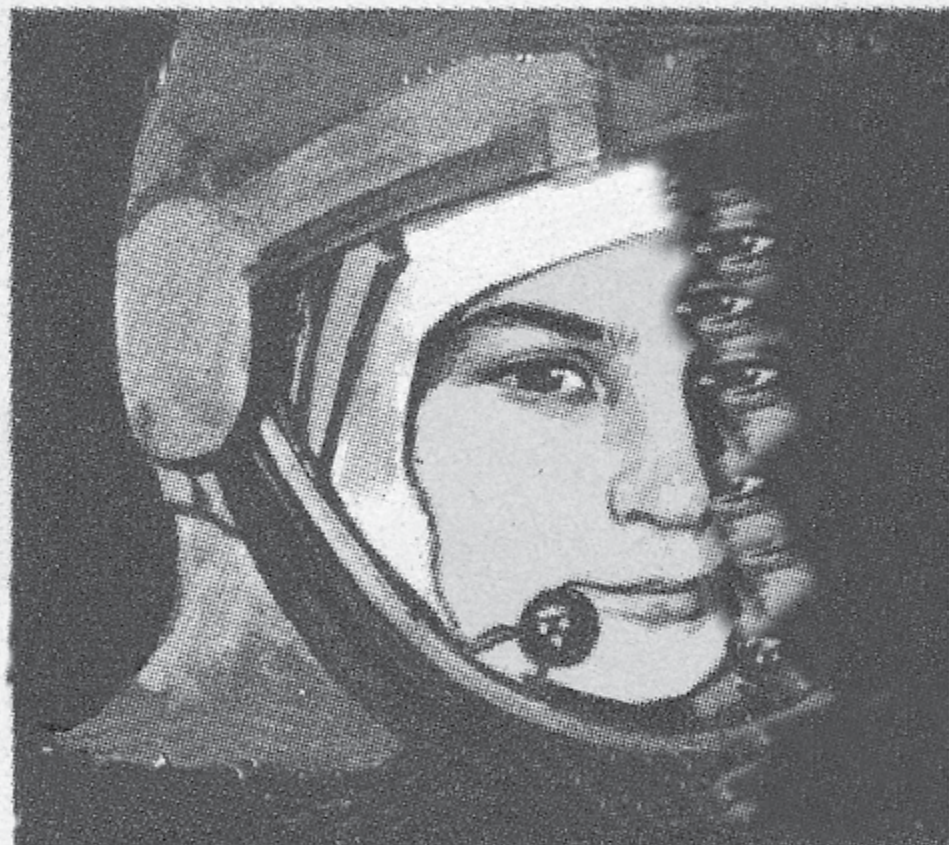
כתב העת שלפניך אינו ממוען אליך. הוא אינו פונה אליך, הוא אינו מייצג אותך, הוא אינו מתעניין בך. זהו כתב עת אדיש לגמרי לענייני השעה, ורק בקושי ער לענייני המאה. ואם הוא נראה לך מוזר, זה רק בגלל שהוא אינו מנסה למכור לך מוצר.

כי כתב העת שלפניך הוא שי. שי של הצלילים שלנו, המדע שלנו, הדימויים שלנו, המוזיקה שלנו, המחשבות שלנו והרגשות שלנו. הוא מייצג את התקווה שלנו ואת הנחישות שלנו לדבר מוזר בעולם קטן ומלא ברברת ברורה, ממותגת וממוסחרת. הוא מייצג את הרצון הטוב שלנו להיות קצת יראים ביקום ענק ומעורר יראה.

אנחנו כותבים שירה כי אנו מאמינים שהדרך היחידה לפרוע את הסדר הקיים היא לא להיות מסודר. אנחנו פורשים מהשאיפה האנושית להיות מובנים כי אנו מאמינים שהמצב האנושי אינו אנושי עוד, כך שלשירה מובנת, צודקת ככל שתהיה, אין עוד מובן אלא המשך עיקורו וסירוסו של האדם. מאמרים לעיתון אנחנו כותבים לעיתון, בלשון מאמרים של עיתון. שירה אנחנו כותבים בלשון חייזרים.

$$\frac{11}{72}$$

$$\frac{10}{72}$$

אדריכלות המין

סער יכין

(1)

מוזרה
אמנות הדורות הראשונים של ההומו ספינס
וגם
אמנות הדורות האחרונים של ההומו ספינס
מוזרה.
נראה שבקצוות
אמני המין מתאמנים במוזרות.
בקצה האחד כי רק עלו מן הדממה המשנה
ובקצה השני כי.

(2)

בסכום כמעט סופי, הנה יפי.
ההומו ספינס הנה יפי של חנה
והחיות היו יפי של ראקציה
והראקציות היו יפי של חלקיקים
והחלקיקים היו יפי של תרגיל.
איזה יפי שהנה.

(3)

ועתה חדר המדרגות ממריא מהמגדל
ואתה מטפס כי אתה
טיפוס שבטפוס תופס אך כיתקטוניה.
כבוד האדריכל, ראה: אתה בעננים!
אבל היום בהיר בהיר בזהק.
אז כבוד האדריכל: היה לשמש לעמים!
אבל העיר העיר חוסה
בצל מפעל המלט הגדול.
תושביה משועים בקול גדול:
המהנדס! אתה רוצה לבנות
קרנה ללא קורות,
קרית היות,
אך מה לגבי פועלי מפעל המלט הגדול?
ואף אתה אמר להם: אין בעיה.
בצמח ומלד $\frac{15}{72}$
נפתח סניף פתוח למין המקומי.
מעבר לפביש $\frac{14}{72}$
עבור ילדיהם
נפתח תחנת טפת חלל.

(4)

זה שיר קינה לעיר תבל
שגורלה כשל בבל
למצא לה אל נוטה לכעס
לשאף אליו ואז לקרס.
זה שיר קינה מאיד עליז.
זה שיר קינה לאל רגז
שפל בלטה לו היא קבר
וכל קבריו הם סלמות
ואם רק נטפס מעבר
שלנו כל העולמות.

רעואל שועלי

על כמה ציפורים בעיר

לרועי כספי

בְּאָבִיב הָרוֹתֶחַ
 אַחֲרֵי גֶשֶׁם חֹם
 נִקְרַם מְטֵמֵטֵם
 דּוֹפֵק אֶת הָרֵאשׁ בְּעֵץ הָעִירִם
 בְּלֵי הַתְּחַשְׁבוֹת וּבְלֵי זָקָה מוֹזֵיקְלִית
 מְזַעֲזַע עֲנָף
 וּמוֹחוֹ עָף עַל דְּפִנוֹתָיו

לִפְנֵי הַגֶּשֶׁם הַחֹם, הִיָּה בִקְרֵי לַח
 אֲבָל לֹא רַק, אֲלֵא גַם
 יוֹנָה גוֹרְרֶת צְפֻרְנִים עַל גַּג פֶּחַ
 הוֹמָה בְּפִרְעִים, מְתַעַנְנֶת עַל מִצַּע קֵשׁ מְזֵהֶם
 (אִם יֵשׁ לָהּ גּוֹזֵל – אֵלּוּהִים, אִין לוֹ דְּבָר מְלֵבֵד הָאִימָה וְהַסֶּתֶם)

הַבִּקְרֵי הִזָּה כְּמוֹ תָהּ שְׂפוּף בְּכִיּוֹר
 אֲבָל מִתּוֹךְ מִבֵּט בְּעֵצִים הַנוֹצְצִים
 זְכָרְתִי אֶת הַלֵּילָה הַקּוֹדֵם
 אֶת הַבְּרוּשׁ
 שֶׁנִּתְּלוּ בוֹ עֲטֻלְפִים, דְּחוּף, לְהַסְתֵּדֵר
 (מִרְאָה נוֹצְרִי, מְבַדֵּר) –
 הָעֲנָף הַפָּךְ שֶׁחֹר וְכִבֵּד
 כְּאֵלּוֹ פְּקַעוֹ לוֹ פְּרוֹת פְּתֵאוֹם
 עַד שֶׁנִּכְפַּף בְּכוּוֹן מְסֻכָּן וְאֵז פָּרְחוּ לְכָל עֶבֶר
 כְּמוֹ פָּרַח אֶפֶר וְשָׁקוּף כְּמוֹ נִשְׁמָה עֲתִיקָה מְקַבֵּר חֲשׂוּף
 מְהוּמַת עֶכְבְּרִים, אֵלּוּהִים, קְרוּמִיִּים
 עוֹרִים מוֹבִילִים עוֹרִים
 מְחַפְּשִׁים כְּנִסְיָה וּפְרוֹת נוֹסְפִים
 (וּלְפִי מַגְדִּיר הַצְּפוּרִים
 עֲטֻלְפִים הֵם בְּכָלֵל לֹא עָפִים
 רַק נוֹפְלִים מְרַגַע שְׁנוֹלְדוֹ)

מִי רָאָה אֶת הָעֲטֻלְפִים?
 שְׁנֵי זֹגוֹת
 שְׁנֵי מְשׁוֹרְרִים וְשְׁנֵי עוֹרְבִים
 צוֹנְחִים
 תְּמִיד כְּשֵׁישׁ שֶׁקֵּט
 בְּעָרְבׁ שֶׁל חַג לְאִמִּי
 אוֹ בַיּוֹם הַשּׁוֹאָה
 אוֹ בַיּוֹם הַכְּפוּרִים – שׁוֹמְעִים אוֹתָם
 רַע, רַע, רַע

וְהֵאֵם רָאִיתָ אֶת הַדְּפֵס בְּאֶבֶן גְּבִירוֹל?
 הוּא מְבִיא חֲתִיכַת הַתְּגָלוֹת
 הוּא מְעִיף חֲתִיכוֹת בְּשֶׁר וְרִדוֹת וְשׁוֹרֵק
 וּמְכַל הַשְּׁלֵטִים הֵם (הָעוֹרְבִים) גּוֹלְשִׁים (נְצַלְנִים)
 אֲבָל הֵם לֹא אוֹכְלִים נִקְנִיקוֹת
 זֶה לֹא הַבְּשׂוֹר

 $\frac{17}{72}$ $\frac{16}{72}$

זֶה מְשַׁחֵק הֵם טוֹרְפִים כָּל דְּבָר. לְכַלּוֹף בְּכַבִּישׁ, עֲטֻלְפִים גַּם
 אֲבָל הָאֶחָדִים, לְמֵרוֹת מוֹחֵם הָעֶכְבְּרִי, עוֹבְדִים יַחַד
 בַּחֲנָאִי שֶׁהַצְּפוּרִים שְׁלֵהֶם לֹא מְסַתְּבִים זֶה בְּזֵה
 וְאֵז הֵם (וְזֵה צְפוּי וּמִצַּד שְׁנֵי מוֹזָר שְׁעוֹד לֹא הַזְּכָר) מְתִים.

מטרת ביקורי

רעואל שועלי

פרחים צבעוניים

נדב נוימן

מעל פני במה זו אני מברך את היפנים על הצלחתם
 על פניהם השטוחות
 האם אוכל לבקש להניח עליהם דבר מה?
 על פניהם המתוחות
 אדוני
 שכח את מטרת בקורי
 האם אוכל לבקש לבוא להקשיב כשאתה משוחח עם אבי?
 ובכלל
 מה אתה חושב על מלח?
 המלח לבן וזהיר ובהיר וקטן
 האם אתה חושב שהוא עומד בערכים היפניים המסורתיים או ההדושים?
 סלח לי, אני נמהר
 מה שרצייתי לומר
 האם תקבלו אותי?
 אני שיש לי חלומות דו-משמעיים
 אני שמחלק באותיות של ציור בין פה וכה
 ואם כן, האם מושבי יהיה בפוגי?
 אינני רגיל לרעידות האדמה
 אבל אם הביט עשוי במבוק
 אני מאמין באפשרות לרסן את החרדה
 או לפחות לדון בכך עם אינג'ינר מקומי
 תודה
 אינך יודע מה המשמעות של זה עבורי
 אני נרגש, נרגש מאוד עכשו.

 $\frac{18}{72}$ $\frac{19}{72}$

פרחים כאלו לא מתוך אפלה
 שגבעולי בשר צנורות מים
 חיים, רטט אלוהים,
 לא. פרחים לגעת
 למרח ביצים בשר
 עלי כותרת,
 ריח פרח קדום, ראשוני.
 צבעים כאלו לא מתוך תהום
 שרוח אלוהים נושפת
 חיים, עינים רקודים,
 לא. צבעים לרוץ
 לפלש פנים בעולם חי
 פלטה נשפכת,
 שרפת אור אלימה.
 אשה כאלו לא מתוך צלע
 שעצר כנגדי חיי ואבדני
 תמיד, לעולם לא,
 לא. אשה לנשם
 לכף יד דבוקת ירך
 לסרחון הגוף הטוב,
 טעם פרח צבעוני.

למה השירה מוזרה?

עודד כרמלי

←-- השירה מוזרה. זה סימן ההיכר שלה. שיר שאינו מוזר דיו אומרים עליו שהוא שיר פרוזאי. ושיר שאינו מוזר בכלל אומרים עליו שהוא שיר בפרוזה. שיר שירי, כלומר שיר בשירה, שומה עליו שיהיה טקסט שונה ומשונה מכל שאר הטקסטים - מהרומן ומהעיתון ומהשמפו.

←-- כמובן, יכול להיות שהשירה מוזרה כי אנחנו קוראים אותה בצורה מוזרה. יכול להיות שאם נקרא, למשל, תוויות שמפו בהקפדה וברצינות ובהתרגשות, או מול קהל עם ספוט ומיקרופון, נגלה שיר על כל שמפו. אבל ניסיונות אוונגרדיים לקרוא תוויות כשירים נעשים לפחות מאז ראשית המאה שעברה - ובינתיים השמפו נשאר שמפו והשירה נשארת שירה. מעטים, אם בכלל, מתבלבלים ביניהם. כי אין בכלל ספק שכל היקום הוא שיר אחד גדול, אלא שלא כולו כתוב ככה.

←-- ואפשר גם לטעון את אותה טענה סוציולוגית מהכיוון ההפוך: השירה מוזרה כמוסכמה חברתית של משוררים, שכותבים מוזר על מנת שיקראו אותם כמשוררים. גם זה קורה, כמובן, אבל למשורר שכזה נקרא משורר מאולץ או מלאכותי, כלומר משורר גרוע. כי מוזרות הטקסט היא אולי תנאי הכרחי לשירה, אבל היא בהחלט אינה תנאי מספיק לשירה טובה. על המוזרות השירית להיות אינהרנטית לטקסט, להיות איכשהו מוצדקת.

←-- כפי שיודע כל סטודנט לספרות, הבלשן רומאן יאקובסון הגדיר את המוזרות האינהרנטית-מוצדקת הזאת כ"הטלת עיקרון שוויון הערך מציר הברירה לציר הצירוף". ובמילים אחרות: ברירת המילים לפי תכונותיהן האסתטיות-פנימיות, בנוסף או במקום משמעותן המילולית-חיזונית, וצירופן זו לזו עד שמתקבל שוויון ערך מסוים - כגון מצלול, חרוז ומשקל.

←-- הנה, לדוגמא, שורותיו החרוזות, השקולות והמוזרות של רבנו שמואל הנגיד: "מִיֶּדְעִי, סְבִבְתָּנוּ מְחֻצָּה / וְגִלְגָּלִים אֲשֶׁר אֵין בָּם פְּרִיצָה / וְהִנָּנוּ כְּמוֹ אָדָם וְלֶבֶן / בְּתוֹךְ בֵּיצָה, וְהָעוֹלָם כְּבֵיצָה".

 $\frac{21}{72}$ $\frac{20}{72}$

להגיע אליו, לפנינו עומדת בחירה – ועם הבחירה גם האחריות המוסרית לבחירה.

←-- לכן השאלה שעומדת לפנינו איננה שאלה

אונטולוגית, היא שאלה אתית: כיצד עלינו להזר את חיינו? האם עלינו לשרוק את יופי העולם או להשתנק ממנו? האם למצמץ נוכח השמש, או האם לקרוץ לה? הלא לאותה המיה מוזרה אפשר להגיע בבכי ואפשר בצחוק – אבל מה ראוי לעשות? מה מצדיק דיבור מוזר? מה מצדיק תקשורת, שהיא בכוונת תחילה פחות מתקשרת? מה מצדיק פרישה מהשאיפה האנושית, המובנת כל כך, להיות מובן?

$\frac{25}{72}$

$\frac{24}{72}$

←-- התוצאה תהיה מוזרה – כלומר שירה – במידה שווה. לאנשי רוח יש נטייה מוזרה להגדיר הגדרות כך שיוציאו את יריביהם מכל גדרות המחנה. אני לא מסכים עם הגדרת ההגדרה הזאת. אני לא חושב שיש דרך אחת לכתוב שירה, כך שכל השירה הנכתבת בדרך האחרת היא בהכרח לא-שירה. למעשה, אני חושב שהנטייה לפסול כן-שירים כלא-שירים במקום להתעמת איתם מפספסת את כל העניין בשירה, שהוא העימות עצמו.

←-- כי העימות עצמו הוא מה שהופך את השירה לעקרונית כל כך מבחינה רוחנית, הרבה מעל ומעבר לסך קוראיה וכותביה, הרבה מעל ומעבר לסך השפעותיה הישירות על התרבות והחברה. כי השאלה מה עלי לקרוא ואיך עלי לכתוב הופכת בשירה לשאלה פילוסופית מן המעלה הראשונה. כל אימת שאדם קורא או כותב שיר הוא נדרש להכריע בשורה ארוכה של שאלות יסוד כמו יחסי הצורה והתוכן, השפה והמחשבה, הגוף והנפש, החומר והרוח. ויתכן שיום אחד תהיה לנו תשובה או תשובות, פילוסופיות או מדעיות, לכל השאלות הללו. אבל עד שנגיע, אם אי פעם נגיע, לעמק שיהיה שווה

α

שגיאה אלנקוה

כמה אני נמצא? אני יושב מול המחשב, מזיע מעט. תחושה של כבד, הבל חם וסמיך שממלא את החלל. מהו כבד? מהו חם? כיצד עצם יכול לחוש חם?

אני נוגע בקצוות של הדבר שהנני – היכן שאני אינני אלא כמו גפרור בתוך קפסת גפרורים, אינני נושא הבערה אלא משאה, דבר שנחרך, שמתעפל, שמתמלא בחמימות, שנדלק.

אני נוגע בקצוות של עצמי כמו גרגיר חול שנוגע ברעהו, הסמוך לו, גרגיר חול שנוגע ברעהו אינו נבדל, מבחינת עצמו, מגרגיר חול שמצוי מיליוני מיליון מגרגיר חול זולתו.

אני אינני אלא דבר אחר, לא מפר, והעולם עצמו הנו דבר לא מפר, שונה ומשנה עבורי.

אני בהן מכסה בדיו סגלגלה שמותיקה חותם על כף יד, או מפרק יד, או פסת נייר או אבן או קיר.

אינני דבר אחד, אלא תערובת של דברים, ששונים אלה מאלה, התהוות.

אינני קרוי, לא יתכן שאקרא בשם.

שם למקום סגור פתוח, שנבדל מאשר סביבו, אך הכל מתרוקן פנימה, אליו.

שם לקצוות שבהם אני נוגע, למעבר ממני החוצה. אני בלתי-מתזג, לא מכנה.

אני מצוי, משום שאני קים מעבר לידיעה שלי את עצמי, אך גם אינני מצוי כי אני גלעין שסביבו מתאספים הדברים ועדין שומר על הבדלות מהם.

α

שגיאה אלנקוה

בתוך הגרון,
יש לי לשון,
לא שלי.
לשון בתוך
הגרון.
איד מוחקים
לשון מתוך
הגרון?

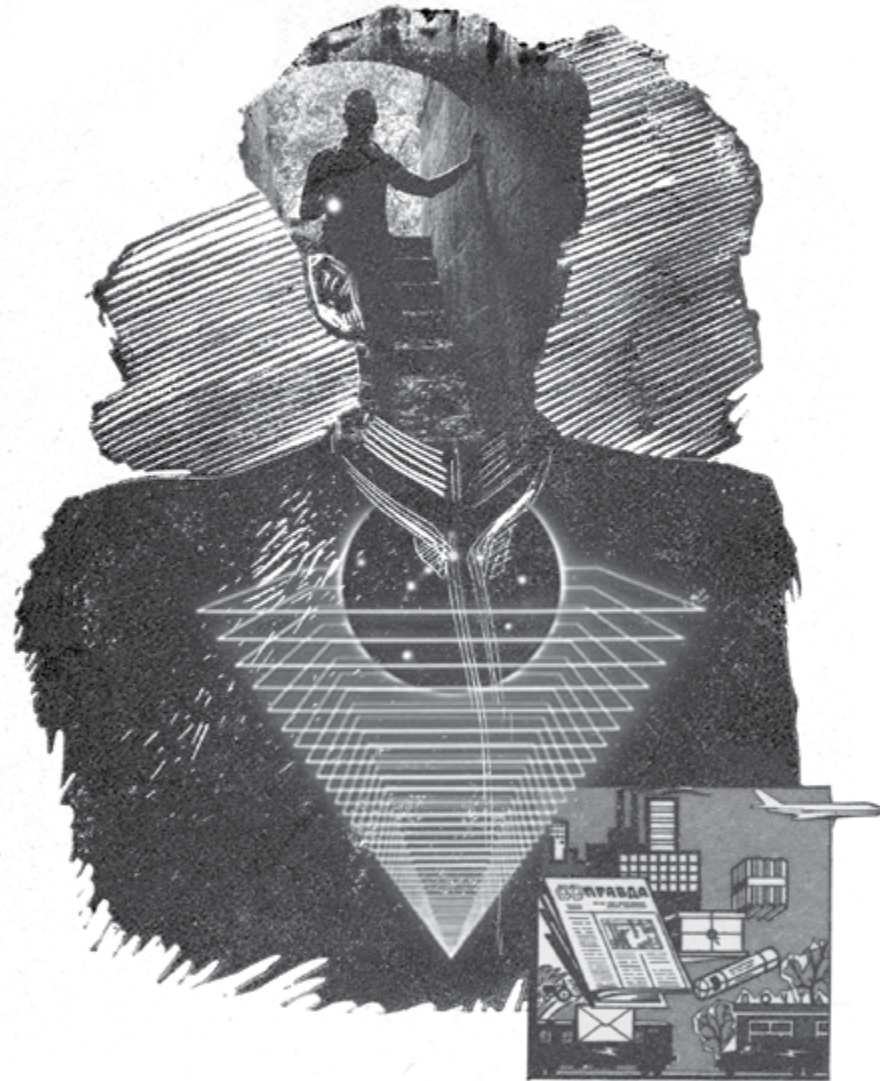
בתוך הישבן,
יש לי צואה
לא שלי.
איד מוחקים
צואה זרה
מתוך הישבן?

בבית השחי
שלי, שמדיף
בשם שלי,
סרחון זעה
לא שלי.

ככל שאתבשם,
ככל שאתנקה,
הסרחון לא שלי
בבית השחי שלי.

בין רגלי פת גדולה,
לא שלי.
פת לא שלי.
מדממת ללא הפסק.
מכתימה מבושי
בדם.

 $\frac{29}{72}$ $\frac{28}{72}$

30
72

בְּתוֹךְ הַגּוֹף חָשֵׁךְ,
וְרִקְמוֹת שׁוֹנוֹת,
תָּאִים וְתַרְכוּבוֹת אוֹרְגָנוֹת
וְלֹא אוֹרְגָנוֹת וְיִסּוּדוֹת.
בְּמַמְד אַחֵר שֶׁל הַקַּיִם
מַחוּץ לַגּוֹף יֵשְׁנו אֶפְרָסֵק
וְהַחַיִּים פִּשְׂרָם תְּוִיַת
הַהֲתַעֲנָגוֹת הָאוֹרְלִית
מֵאֶפְרָסֵק שֶׁאֵין לוֹ סוּף.
בְּמַמְד הַנוֹכְחִי יִשְׁנָה שְׂפָה
וְיֵשְׁנו מְרַחֵב בּוֹ מְצוּיָה
הַשְּׂפָה.
יֵשְׁנו דְבוּר פְּנִימִי,
שֶׁבִלְתִּי אֶפְשָׁרֵי לוֹ לְלַבֵּשׁ
צוּרָה שֶׁל צָלִיל.
אֲנִי מְנַהֵל מוֹנוֹלוֹג
בְּלִתִּי מְבַחֵן,
כְּלַפֵּי חוּץ אֲנִי נוֹהֵם
נְהַמוֹת שְׁקֵטוֹת,
כְּגִרְגוֹר אוֹ נֶאֱקָה אוֹ יִלְלָה
אוֹ נְבִיחָה מְהֵסָה.
כְּלַפֵּי חוּץ אֲנִי מְשׁוֹחַח,
מְדַבֵּר,
מְתַבְּשָׂא,
מְתַאֲרָגוּ מְלוֹלִית,
סוֹגֵר קְצוֹת,
מְתַמְּזֵן,
מְתַמְּקֵד,
מְתַבְּיַת,
וְלְמַעֲשֵׂה אֲנִי נוֹהֵם
כְּחִיָּה פְּצוּעָה.
אֲנִי צוֹלְלֵן אִמּוֹ,
בְּעַל אֶסְפֵּקֶת חֲמָצוֹן
בְּלִתִּי נְדִלִית.

מן הזכרון

רונה ברנס

ומה עשית עם הפדים?

את הפדים אספתי אחד אחד

טמנתי חצאים בחול

את החצי השני השקעתי בברכות הנזי שייבשו מסביב לעיר

אחד ליד החומות

אחד בפקר הרומית

ועוד אחד מתחת לביתי בצד הקקטוס.

הפדים יאספו את העפר שנוצבר תמיד אחרי החורף

בקישן יאגרו בתוכם את האבקה, והסתו שליף עליהם

מצמרותיו הצהבות, ששוב יפקו עם המים.

באביב אצא לאסף את הפדים אחד אחד מסביב העיר

ואלקט מתוכם את מה שנושא.

ומה עשית עם השמש?

את השמש לא ידעתי מעולם. רק את חורונה שבתוך העננים.

(אין אמת בסברה כי תפקיד המשוררים הוא לפזר טוב בעולם)

והיילון?

את היילון גזרתי לגזירי הזק של פטיו

והתעטפתי בהם כבתכרית.

הזה נעים.

ומה עשית בצמחי המרפא שבגנה?

את צמחי המרפא לקחתי אלי אלי שלחני

ומינתי אותם בצנצנות החרסינה שמעל השדה.

המרונה, השיבא שעטה רפאה מפנימותיה, וגם הסרפדים.

ומה עם המים ששטפו את הרחובות?

את המים עודדתי מתוך מחשבותי

עקבתי אחריהם במורד הכביש

וכשהגיעו אל הגן הצבורי

פניתי אל הסמטה שמובילה אל המכלת.

והיונים?

את היונים הנחתי לעמד על חוט התיל.

גם כך הן עומדות שם. מה טעם יש להתערב?

ועם מיתרי הגיטרה מה עשית?

זה דוקא יפה. כי מיתרי הגיטרה התארכו לכבודי.

לעתים גם הדמיון מספיק.

ומה עשית עם אהובך?

עם אהובי,

עם אהובי לא ידעתי עשות דבר.

 $\frac{33}{72}$ $\frac{32}{72}$

אמיר מנשהוף

Cypress Hill / Illusions

השיר נכתב בעקבות השיר Illusions
של הרכב ההיפ־הופ Cypress Hill (1995)

עֲשִׂיתִי עֵנָן לְגַדֵּל בּוֹ עֵינַיִם
אֲשִׁיט אוֹתָם בְּבִרְזִים עַל הַשְּׁטִיחַ הַלְּבָן
אוֹתִי מְעֵט רוֹאִים
כְּמוֹ שְׁנֵי זָהָב בְּשָׁמִי
בְּמַרְחָק אַחַר לֵיד שְׁלִי יֵשׁ כֶּבֶד
אֶצְלִי שׁוֹפֵעַ הַרְבֵּה יוֹתֵר מִדִּי
לֹא רוֹאָה דְּבַר עֵינַיִם וְאֵינִי שׁוֹמֵעַ
מְדַבֵּר עִם הָעֵנָן שְׁלִי כְּמוֹ עִם עֵנָן
אֲנָשִׁים נִפְרְדוּ בְּאֵלֶיךָ דְּרָכִים שׁוֹנוֹת
אֲנָשִׁים מִהַמְּרָחֵק חוֹשְׁבִים לְרֵאוֹת רְחוֹק
אֲנִי חוֹשֵׁב שְׁגָם אוֹתָם אֵינִי רוֹאָה
עוֹרֵב עֵבֶר בְּשָׁמִי, בְּחֵרוֹתֵי הַלְּשׁוֹנִית עֵבֶרְתִּי
הַקֶּבֶץ"ה מְחַלֵּק אֲרֻצוֹת הַבְּרִית
לְפִי הַלְּשׁוֹנוֹת
מֵהֶם שֵׁשׁ כְּפוֹת רְגָלִים בְּחוֹף הָאֲדָמָה
מֵהֶם שֵׁבַע הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר מַעַל פְּנֵי

$$\frac{35}{72}$$

$$\frac{34}{72}$$

אמיר מנשהוף

Cypress Hill / Illusions

השיר נכתב בעקבות השיר Illusions
של הרכב ההיפ־הופ Cypress Hill (1995)

דְּלִיזוֹת פְּעֻמוֹנִים בְּאוֹר הַרְקוּם הַגְּקֻשָׁה
רוֹשְׁלִים מְחַמְסֶנֶת וְאֵנִי אֵינִי נוֹשֵׁם
וּמְסַתֵּבֶר בְּשִׁרְעֵפִי שְׁבִשְׁבַת בּוֹדְדָה
שׁוֹמֵעַ דְּמִיוֹנוֹת שֶׁל אַח דוֹקֵר אֶת אִמָּא
בָּא הַמְּלֵט הַגְּדוֹל וְהַתְּקֻשָׁה זֶה־
זְמַן־מָה בְּחִזְיוֹנוֹת טוֹבִים שֶׁל רַעַל
לְגַבְעַת הָאֲרָנִים אֵינִי צָרִיךְ לְפַסֵּעַ
יֵשׁ לִי רְצוּעוֹת שְׁלֵמוֹת שְׁלֵה בְּיוֹטִיוֹב
הָעֵשׂוֹן בְּרֵאוֹת וְבוֹ אֲנִלָּא נוֹגֵעַ
דְּלִיזוֹת פְּעֻמוֹנִים וְרַק אוֹר וְזֵהָר
בְּרוֹשׁ וְאֶרֶן מְחַעַרְבָּבִים בְּחֵלוֹנֵי
עֵנַנִּים שְׁלִי בְּחוֹף סְדִינִים שְׁלִי
הַשְּׁקֵט מְרַגֵּעַ אֶת הָרַעַשׁ
וְהָרַעַשׁ לֹא מְרַגֵּעַ לְשִׁקְטִים
אֶת הַפְּזֻמוֹן הַבָּא יִנְקֵד הָרַעַם
לְבָרְקִים שֶׁכָּבֵר הַבְּהִיקוֹ

אייל שלום

א

כָּל הָעֶצֶב סָפּוּג בְּעֶצֶב
כָּל הָעֶצֶב מִכֵּה אֶסוֹן

מְהוּמוֹת בְּעֶרְףְךָ רַבָּתִי
עַל הַחֲזָה תִשָּׁעָה קַבִּין
נִנְעָצִים בְּאֶלְכָסוֹן

כְּשֶׁהִתְנַגַּדְתִּי לְעוֹרִי
כְּתָמִים פָּשְׁטוּ בְּקֶצֶב
סְאֵנוּ בְּשִׁדְרָתִי
כִּי רָצוּ לְהִדְמוּת
כָּל יְמוֹת־
יֵשׁ בִּי עֶצֶב
מִכֵּה בְּעֶצֶב
יֵשׁ בִּי רָצוֹן לְמֵהוּמוֹת.

$\frac{37}{72}$

אייל שלום

הקלות הבלתי נסבלת

הקלות הבלתי נסבלת
שָׁבָה הֵרָאשׁ נִתְקַ מִן הַחֲזָה
שְׁתַּדַּע,
אִין שְׁנֵי לָזָה

כְּשֶׁרָאשְׁךָ נִשְׂאָ בִּינֹת הַקָּע ל
יִקִּיצָה וּבְמִקוֹם שָׁבוּ הַוַּחַח
כְּמוֹ חֲבֵלָה קָרָה עַל הַחֲזָה
בְּחִלְצָתְךָ מִתְרוֹצָצָה

אִתָּה יִשְׁנֶתָ כֵּשׁ
צוֹרוֹת רַבּוֹת לְאֶסוֹנְךָ הִגִּיעוּ בְּאֶגְרָת
קְשׁוּטָה וּבָה נִכְתַּב:

הֲיֵה מְקַדֵּם מְפָדִי
לֹא חֲשַׁבְנוּ לְהַפְרִיעַ,
וְהַבְקָר שֶׁהִכְחִיל כְּעוֹרֶךָ בְּרִקִּיעִי
אֲנִי כָתֵב וּבְהַקְדָּם לְכִשְׁיִפְצִיעַ
אִיד עֲכָשׁוּ לְרַגְשׁוֹתֶיךָ -
אִיד עֲכָשׁוּ?

$\frac{36}{72}$

1. קוים למעונוי: אדוני אני אשום

אדוני אני אשום
כי עגב עלי אשם
והקריב עד שעזב
והרשים עלי רשום

של שכמו באור זמים
של אישו לשעבר
של ערפו המחור
מול ערבו השחומים

מול המצר שבין רגליו
לא אדגיש ולא אדגל
(לא להסתגל: לסגל.
הוא מזהיר בלי הקשחות:

"כפרה תלך עלי
ותנשק כפות רגלי"
כוס אזור בשכיכות
מסמו סביבי עוד קו

ואומר על חמוקי שלום. רואה בחרפי שלום. שלום רב.
רואה בחריצני שלום. ושום אלו של שפתיו ושום
התרשלות. שום התרשלות. אדוני אני אשום
ארמי אובד אני ומתחת למעוני

נצמדות לגוף הקרור הגדול שתי נערות ממוצא רוסי. אחת אומרת לאמה
אני לא יכולה יותר ואחרת אומרת יתיר לומר לא והגבר הדתי ששמו
הפרטי הר שיעיר יאמר בקרוב זה השיא אבל קדם יכריז אשה שומע משה
התגרשתי הבקר ואת ההמשך לא אשמע כי אפריז ואזמן את כל עלבונותי
מחבר העמים. חבר הרחמים. יקדירו במעוני מקלחות מודות עד שאדמי
ואשמי יהיה גשום. אדוני אני אשום. אדוני אני אשום.

2. על הפואטיקה של האשם

אמרת: "אדוני אני אשום / כי עגב עלי אשם". השרש אש"ם מתנהג באפן
רב-מעמדי בנטיותיו הסבילות בעברית. נשואו אותו לשרש שב"ר, ש'לו
שתי צורות סבילות מקבילות ומבחנות: "שביר" (סביל מבחינת התכונה:
כמו קריא, אכיל. אין לחפץ אפשרות לבחר את שבירותו. לגבי אנשים, זה
ענין אחר) ו"שביר". שביר הוא מועד לשבירה, ואלו בשביר השבירה כבר
נשלמה. לעמת זאת, דבר אשום הוא דבר ש"עגב עליו אשם", שעדיו מנסה
להתמודד מול האשם, נאבק בנסיון להכריע את נקיון כפיו. האשם כבר
קיים בו ועדיו מרחק. זה מאבק סיזיפי מפיו שאי-אפשר להרחיק לגמרי
את שרש האשם מן התודעה. אפשר לגלגל אותו עד הקצה הקלוש ביותר
של הנגיעה, אבל אי-אפשר להתנקות ממנו בתכלית. ההבדל היחיד בתארי
האשם נעוץ במדת ההזדהות עם האשם: האשום מנסה לשים חץ בינו לבין
האשם (לפעמים מפחד ולפעמים מטיזינג, ולפעמים גם וגם); הנאשם מזהה
עם האשם במדה רבה יותר, ובהכרח יש לאשם השפעה ברוחה על הליכותיו
כלפי חוץ, ואלו אשם הוא אדם שהאשם השתלט עליו, לפי שעה, במדה
מלאה. להבחנה זו ולהצרה מהקטע הקודם ("אדוני אני אשום") עלי
להוסיף עוד שלוש הבהרות נגד פרשנות מטעה:

39 / 72

38 / 72

1. ה"אשם" במקרה זה הוא אשה. חד-משמעית. גם בגלל הדמות הצלילים
וגם בגלל הרצון המוליך פרגע את חיי למראית עין של חד-משמעית (אבל
למה לקרא לה ככה? מה עוד נכלל מלבדה בנטל המלה "אשם"?)

2. פרוש האשם הזה מסביר גם את הבחירה בתאר "אשום" – כי מה
אני בתולדות האשם, בידיעת נופיו? אז עגב עלי, אז הגדיר אותי במדת
אשמותי בהיותו האשם הנוכחי שלי. מחר אולי יעגב על אחרים ולא יהיה בי
עוד כאשם. איננו חיים יחד עשרים שנה, ואין לי הותק הדרוש כדי להיות
אשם לארבע שנים. רק אשום. כלומר עכשו. עם זאת, לא אוכל לשלל את
האפשרות שנטיתי הטבעית כלפי העולם היא להיות אשום.

3. מיהו "אדוני" שאליו אני פונה? בבחינה ענינית אפשר לאשר ש"אדוני"
הוא רצוני. למה אין אחרי פסיק? אין פסיק אחרי רצונות. רצונות נעמדים
על קו הממוש באפן בינרי, בהתאם לתגובת נמעניהם: נקדה או סימן שאלה
או רק רוח להקלה. לעולם לא פסיק.

ה
ב
ה
ל
ה
ב
א

4. תאי האשם

אתה שומע אשה ושמה דינה ואומר: כשמה כן היא.
אתה שומע אשה ואומר: זהא שמה רבא.
קורא לבתך האמצעית נטע כמו במשפחות
שחיות ברובה ומקנה ושואף את אוירן

הנפלט, בעקר את עברו, כשאתה מכנס את מצרכיך
בהסוס, במשוא פנים, מול האגנים הנרמזים. כל התחוננים
החללקכו ממן ושוב אינך מחעטף בתחוננים.
מעדיף להזכר בנוכחים, לקרא "נחת" לכל גורם השמנה

אתה מאשים את האשה בשאינה ואומר: זהא שמה דינה.
מחספס את ידה בפרידה מן הגג ואומר: זהא שירה בשרה
ועפרה. מבחין באחוריה נערכים להשלכה ומבין:
הגאוגרפיה קשה מיהלום. קריאת האשם קשה מהאשה.

$$\frac{41}{72}$$

$$\frac{40}{72}$$

ועוד דבר: קים הבדל תפיסתי מבהק בין יחסי אשם-נאשם לבין יחסי אשם-
אשום (יחסי אשם-אשם מכנים "שגרה"). במקרה דנו אפשר לאפיו את סוגי
היחסים במשפטים כמו "יש לי מפתח לבית שלי ואינני מהסס להשתמש בו"
(מתוך "השודות תל אביב", טים אאוט, 22.10.15) לאשומים, ובשתיקה
לנאשמים. בקטע הקודם אני מתאר מעשים ואיני מתאר מלים שנגמרו. אני
אמיתי לאשם למשל: "אם לצטט לך את יואל הופמן, הלב הוא קטמנדו".
והאשם אמרה לי: "חלס גרמת ללב שלי להיות קטמנדי".

3. אחרי שהאשם שנה את שמי לחלס

ואמר אני חלס בן-עמוס ויקרא שמי משנה המקום. ויצאו בני צלמי את
זמניה ואת מרחביה ואת פתח תקנה ואת יהודה המכבי, ויתאספו במעון
השכר ושמו הר סיני ויקרא שם משני המזל. ויתפללו מנכי המקום
הערביים אל הכוכבים ויקראו חלס ואשמע חמס, ויאספו שכריות מכלי
המזל ויקראו עובדי כוכבים ומזלות. ויאסף הנער הנקלע אל משני המזל
בכליו וברכבו ובאמצעי המניעה, ויאמרו טוב ויעשו טובים, על פני חבריהם
שנותרו במעונם ועדין רק בני טובים המה, ויביאו על עצמם את דעתם
וימלא המקום בשוחרי רעתם ויקראו מסמני המקום. אז המערכת הלשונית
של המקום.

אני חלס בן-עמוס. אשה שנמצאת עם גבר בשם מאיר יכולה לומר:
מאיר הספסל ומאיר הרחוב ומאירה האבן. וגם אני מאיר, יבקש להזכיר
הגבר מאיר. לא, היא תאמר (איר כבר המרוח החלק שבין אפה לשפתה
העליונה). אינך מקים את עצמך. ותוסיף: רואים שיכלת להאיר עולם.
ותפנו לעצמה ולעצם מסגור שחשה מתחת לטבורה ושקוטה שתוכל לקרא
לו "מחזיר האור". אצלי אין משחקים כאלה. אצלי אומרים חלס ומחפוננים
לומר חלס.

זו המערכת הרגשית של המקום ואף של המקור. אני חלס בן-עמוס מחויר
האור. אם הדף הזה ממחזר יש בכוחי להחזיר גם את הדף. ועדין קשה
לי לקלט איך בנגוד לשפה מתיאבים העצורים נגד התנועות בפני המקום
והאשה מהר סיני. ואיר רגלי נעוצות במקום בזמן שנגזר עלי להיות נעים
ונדף.

(ידעתי את זה / עד שלא ידעתי את זה)

זה בן הפלאים של השולים זה / בין השולים לשמים זה /
 זה מותח את הזמן דק דק / זה הזמן לנשם את זה /
 רגע למען רגע זה / בין רגע לבין רגע זה /
 בין צעד לבין צעד זה / בין הטפות /
 כל שיר זה אחרת זה / שונה בשונה /
 זה איש עומד בתוך חדר זה / חתול רודף כדור /
 פיל מחבר לחדק / זה אישון גדול / בו משתקף כל זה /
 זה שנים זה / לא אחד /
 זה לא שנים / זה אחד זה /
 מתמלא בסבלנות זה / בפף של הזכות זה /
 בחצי המלא של החצי הריק / זה המתח שלי במצח שלף /
 זה הופך את האדמה על פיה זה / הופך את המחשבה על פיה זה /
 זה זורח בכל הכוח זה / חדר אור בסקנדינביה זה / חדר חשך בברזיל זה /
 בין לוד לפתח תקנה זה / בין לוינסקי להר ציון זה / נשא על גל זה / גל /
 זה מינוס ענק ששואב את כל זה / זה מפתח המסטר של המסטר זה /
 אנטי איגינג לנשמה

$$\frac{42}{72}$$

לא זה לא זה לא
 זה לא זה
 לא זה

(לא ידעתי את זה / בזמן שידעתי את זה)

במקצה הזה זה טוב / ואז טוב מעט יותר זה /
 לא צפיתי את זה / לא חפיתי לזה / זה בנדאי ישנו /
 זה מתרום בתוך הזמן / זה מתרום לצדף זה / זה אפה זה / זה עפה זה /
 זה שבנה אותי הוא זה / שכלא אותי הוא זה /
 שמבטל את התביעה של אלוהים /
 זה כל השלשים / זה כל הרבעים / משחררים /
 זה כל השנים הקהות / משתחררות /
 זה משלש שהוא רבוע זה / מרבע שהוא עגול זה /
 מסמן את השבילים בטאו זה / זה עם זה / זה עם זה /
 זה עם זה / זה עם זה / זה עם זה /
 עד שזה נגמר

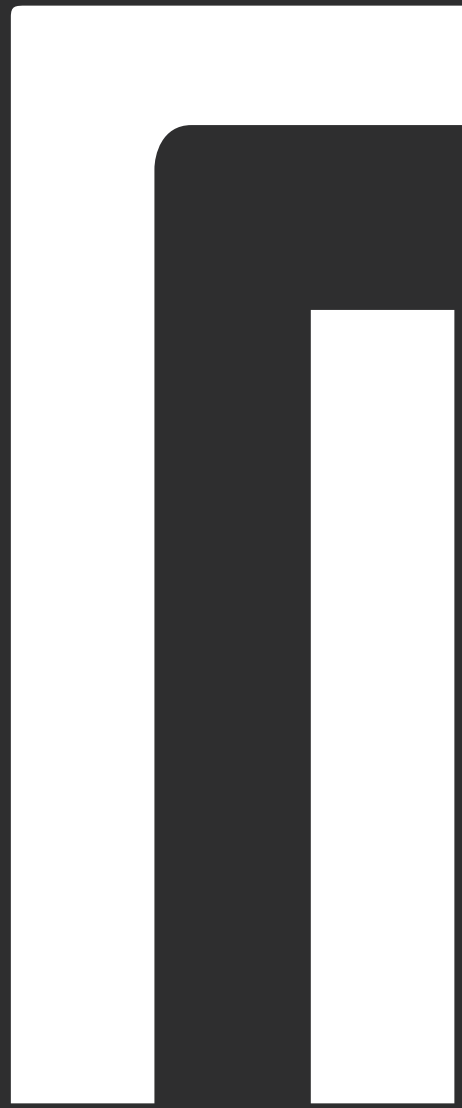
$$\frac{43}{72}$$

זה זה כשזה זה
 כשזה זה זה זה
 זה כשזה זה זה
 זה זה כשזה

לא זה לא זה לא
 זה לא זה
 לא זה

(לא ידעתי את זה / עד שידעתי את זה)

משני צדי הדלת / ביחס משתנה / גשם ודמעות /
 בתוך הדלת / זה הרבה עץ זה / ביחס לענף אלון /
 זה בלי סינר / ובלי כפפות / זה / ובין השורות זה /
 רק כדי לתפס / (את ה) תנומה בשכיבתה /
 זה הפל אפשרי זה / לב דחוס עד אנה זה /
 זה כמו מחר זה / רק מחרתים /
 גם באלקסון

ג'רמי פוגל

איך להסביר לפילים מיהו יהוה?

.א

←-- מה אם אלוהים היה מבקש מאברהם אבינו לאנוס את בנו יצחק כדי להביע את אמונתו המוחלטת באל הגיבור והנורא? סיפורים עתיקים זוכים לפעמים ליראת כבוד, הערכה מסתורית למסתורין, אבל אפילו אם יש מידה של צדק בכך שגם עניין שנדמה שהינו, בינינו, לא ראוי בשום צורה, ייתפס כראוי, ואף כקדוש, אם הוא שורד אתנו בשנים, עדיין בריא, או לכל הפחות בלתי מזיק, לתפוס לרגע פרספקטיבה אחרת על הנידון; אלוהים בא לאברהם בבקשה לבצע פשע חמור בבנו. מה אם היה מבקש פשע אחר? פשע שנחשב, אגב, בהרבה ספרי חוקים כאן עלי אדמות כפחות חמור, או לפחות, ככזה הדורש ענישה קלה יותר. אני שואל, גבירותי ורבותי, מה אם אלוהים היה אומר לאברהם "תפוס את הילד, קשור אותו, תוריד לו את התחתונים וכן, תראה

לי שאתה אוהב אותי, רק אותי! למען זרעך! עם ישראל!" - אברהם, יש להניח, מתפרק מפנים, צורח "מה?" "מה מה? תראה לי שאתה אוהב אתי! תאמין באלוהיך! אני אלוהיך! אביא לך עם ישראל! תאמין בי! תאהב אותי!" - לבסוף, יצחק כבר קשור, אברהם כבר הפשיט אותו ואת עצמו, זקפתו מתנוססת כסכין שלופה, כשלפתע - ברגע האחרון - מגיע המלאך, "אברהם, אברהם, אל תישלח ידך אל הנער" - ואז, מתוך השקט העמוק, ממשיך "זיין את האיל במקום" - ריקודים, מצילות, וישמחו בתופים וישירו הללויה! עד היום היו מספרים את הסיפור המופלא כסיפור על חמלת האל היהודי, שבתבונת ליבו העילאית, בטובו הנצחי, מלמד שלא רצוי לאנוס את הילד - הרי עוד מעיזים להציג את הרגע הנורא ההוא כרגע מכונן של חמלה! אלוהים מראה לנו שאסור להקריב ילדים (לפחות לא את שלנו, את אלה של המצרים, למשל, כן מותר). אז גם אם נניח שלמדנו והיום ברור שלהקריב ילדים לאל זה לא רצוי או נחוץ, לפחות לא במתכונת הישירה העתיקה ההיא, האם זה בזכות העקדה? האם היה צריך את העקדה כדי ללמד את האנושות לא לעקוד? אולי די בעקדה של סוקרטס? וגם אם היה צריך אז סיפור עקדה, האם עדיין צריך

 $\frac{47}{72}$ $\frac{46}{72}$

אותו היום? האם זה סיפור שראוי לספר לילדים היום? מה לומדים הם על הוריהם מסיפור זה? על האנושות? על האל? מיהו בכלל אל שמבקש עקדה? למה מה קרה, יהוה? למה מי אתה בכלל, יהוה?

ב.

←-- מדוע הקריבו האוקראינים העתיקים את בתולותיהן היפייפות לחורף? שאלה מצוינת שמציג לנו, אם זכור לי נכון, חוקר תורת הנסתר הבריטי ריצ'ארד קאוונדיש, ועונה שהדבר מתפתח מתוך הבנת החורף כישות צמאה לקורבנות. ראשית שמים לב שהחורף בא כל שנה וגובה חייהם של כמה מחברי הקהילה. מה גם שחרון אפו של החורף לא מבחין בהיררכיות אנושיות, ויכול לקחת באנרכית הכעס הלא מרוסן שלו כל אחד, ובלבד שתסופק צמאת החורף לדם. בואו אם כך, אומרים הכוהנים המקומיים באוזני ההנהגה, נעניק באופן מסודר וטקסי לחורף, אותו הם כמובן מאנישים והופכים לסוג של צ'יפטן שמימי זועם, מספר בני אנוש מהזן רב הערך ביותר בעיני האליטה הגברית השולטת - בתולות צעירות. אבא חורף הכועס לבטח יבוא כך על

$\frac{48}{72}$

$\frac{49}{72}$

סיפקו וניצל אנחנו.

←-- המשגת האל ככוח צמא לדם היא אם כך חשיבה השלכתית, המאנישה גורמי טבע ומעניקה להם רצונות והיגיון פרסונלי שמסקפים תכנים פסיכואנליטיים הטמונים בנו, מנגנון המאפשר לכאורה להתמודד עם כוחותיו ההרסניים של אותו גורם טבע ובתקווה גם לרסנם. יש להניח שאל הר הגעש שלנו צמא לדם מאותן סיבות. יאמרו לי, אבל יהוה לא רוצה את יצחק, הרי הוא ויתר עליו בסוף! אם כך למה לא כעס על אברהם, שבכלל הסכים לשירוף הזה? איך אלוהינו כן מקבל באהבה אבא שמוכן לרצוח את בנו התמים? מפני, עם ישראל, שעם כל הקטע שלו נגד הקרבת ילדים, אנחנו עדיין חושבים את אדונינו ככזה המוצא לנכון לבחון באמצעות העקדה אם אברהם באמת בקטע. אלוהינו אולי ויתר, ברגע ההוא, על הדם המתוק של ורידי הילד, אבל עדיין מאוד מעריך את הנכונות לשפוך אותו. כמובן, במקומות אחרים בספר הקודש המסוכן שלנו (ומי שלא מבין את התנ"ך כמסוכן לא מעריך אותו באמת), משתולל יהוה כבריון רעב ומתוסכל, ובזאת מזכיר את אל החורף האוקראיני או את אל הגשם ופוריות

האצטקי טלאוק, שהיה ניזון לא רק מדמם אלא גם מדמעותיהם של ילדים, כך שאם הפעושים התמימים כפרחי האביב לא היו בוכים גם ככה בדרך למזבח, היו תולשים להם את הציפורניים כדי לוודא שהאל הצמא ירווה גם מדם וגם מדמעות.

←-- היהוה ההוא עדיין חושב, אם כן, כמו מולך או בעל זבוב - החבר'ה מהשכבה - שאין כמו מוכנות להקריב בני אדם כדי להוכיח נאמנות ודבקות, וכל עוד נחשוב אותו ככזה לא נתעלה על התיאולוגיה הרצחנית של הכהונה האוקראינית או האצטקית. יתכן ואנחנו כבר הודרכנו בעולם ואל תפיסות עולם מתוך תיאולוגיה זו. אנחנו כבר אבודים. אבל מה עם הילדים? מה קורה לפעוט שלומד שכך פועלת האלוהות? מתוך איזה ערכים הוא יצמח? איזה ערכים הוא יצמיח? איזה סוג של תרבות צומחת מתוך אלים שכאלה?

ג.

←-- אם לאריות היו אלים, צחק קסנופנס, הם היו אריות. לחמורים היו אלים חמורים, לדבורים אל דבורים. כידוע, בדיחותיהם של אוהבי

החכמה היוונים הן לרוב בעלות עומק עילאי. אולי באמת האל דומה יותר לדוב או לדבורה מאשר לאדם! אולי הפיל נברא בצלם לא פחות מאשר רונית או אבי. אדרבה, מאחר שבני האדם האלימים ממשיגים לעצמם אלים אלימים, האם לא עדיף לנו לחשוב את אלוהים דרך בריות פחות נירוטיות, אלימות וצמאות דם? תיאולוגיה חייתית לא רק תתעלה מעל התסבוכות הפסיכולוגיות הקשות שספג האדם כנראה בתהליך תירבותו, היא גם תצביע על יסודות משותפים לכל הבריות במפגשן עם הבורא שברא את כל הבריות - ובכך תהיה יסודית ומקיפה הרבה יותר.

$\frac{51}{72}$

$\frac{50}{72}$

←-- לא מתוך זלזול נעשה העניין; הרבד הפסיכואנליטי האנושי נתן לנו דרך הסובלימציה את דוסטויבסקי, את הפולנייה של שופן, את כל הנשגב והעילאי שבורא האדם. ואילו הרובד המדעי פותח לנו את היקום, הולך ומקרב אותנו למפגש עם זן חייזרי - המהפכה הקופרניקאית הבאה שתבוא עלינו במהרה! אבל בעניינים תיאולוגיים, בני האדם הלכו והולכים למחוזות כה חשוכים, עד שדרושה, או לכל הפחות לא תזיק, התעלות מידית מעל הרבדים הפסיכואנליטיים

והמדעיים גם יחד בחשיבתנו את האל. לחשוב את יהוה מעבר לכל השלכה אנושית! מה גם שאין סיבה טובה לחשוב שיהוה לא מתקיים עבור החיות. אם הוא קיים, איך בעלי החיים יפספסו אותו? למה שיפספסו אותו? מי אמר שהפילים אינם דתיים? מי אמר שנמלים לא מתפללות? יהיה אשר יהיה, יהוה הרי ברא את כל מה שהיה, יש ויהיה - יהוה! כך שכל המשותף לתפיסת האל שלנו, של הנמלים ושל הפילים, הוא היסודי ביותר והאלוהי באמת. די עם הנרקיסים של הברייה אדם! אפשר ללמוד מנמלה על יהוה, לחלוק עם פילים את נוכחות האל!

$\frac{52}{72}$

הצודקת, לילדיהן ולמלכתן. אבל זה לא הספיק. בלית ברירה התחלתי לשפוך מים רותחים אל פתחי קניהן, מה שגרם ליציאות מצרים של רבבות נמלים על הקירות שלי, מסע של פליטים נואשים אותו שטפתי בצונאמי של אקונומיקה. אבל הן המשיכו לצאת מתוך הקירות, יצאו לנוס על נפשן, ואף ראיתי אותן סוחבות, ביראת קודש, את מלכתן. תפסתי את המלכה בין האצבעות ושטפתי אותה בכיור. ואז, לסיום המלאכה, מרוב מיאוס וכדי שלא אצטרך לעשות זאת שוב, כפיתרון סופי, הבאתי עליהן את הגז הרעיל. למרות כוונות צמחוניות טובות יחסית, חוללתי לנמלים במטבח שלי שואה.

$\frac{53}{72}$

--< מהנמלים למדתי על אלוהים והשואה, כאשר נמלים הפכו לעם חזק מאוד במטבח שלי וכל בוקר העפתי אותן מצלחות ומחבתות. בתחושה עמומה, שתתברר כמוטעית, שאמצעי אקולוגי יהיה בהכרח גם מוסרי יותר, במשך שלושה ימים האכלתי אותן קמח תירס מפני שהאינטרנט הסביר שכאשר נרטב פתית הקמח בקיבתה הקטנטנה, הוא מתנפח וקורע את הנמלה מבפנים. הבטתי שעות כיצד בשקידה טראגית הן עמלו להביא את הקמח לחברתן

--< הנמלים, מבחינתן, נפגעו על ידי כוח עליון להן שהרעיל את מזונן, שרף אותן במי אש, צד את מלכתן ולסיום השמיד אותן בגז. אבל האם כוח עליון זה הוא יהוה? לא, הוא בסך הכול ג'רמי. יהוה לא אחראי לשואת הנמלים, לפחות לא באופן ישיר. הרי גם אם ג'רמי במובן פנתאיסטי מסוים הוא יהוה, יהוה הוא בוודאי לא רק ג'רמי. מכאן ניתן גם להסיק שלא יהוה חולל את שואת העם היהודי. לחשוב את יהוה כמשמיד היהודים הופך אותו לסוג של ג'רמי ברובד עליון לנו, לא

ליהוה - טעות קטגורית! זאת אומרת, גם אם היטלר וההמון שלו לא אחראים לשואת היהודים, והאחריות איכשהו מוטלת על כוח עליון כלשהו, הרי שכוח עליון זה דומה במקרה הטוב לסוג של ג'רמי שנאלץ להשמיד את היהודים בצער כי הם נכנסו לו למטבח (או התבוללו, או לא התפללו יפה, או כל סיבה אחרת). בכל מקרה, כוח עליון זה איננו דומה ליהוה. מי שהורג נמלים או יהודים מלמעלה, אם יש כזה, שונה מיהוה. יהוה זה סוג של דבר אחר. יהוה הרי לא עוד אחד, הוא אחד ייחודי. הנמלה מלמדת אותנו שיהוה לא קשור לשואה, לא של הנאצים ולא של החורף, ובמובן הזה פושרת אותנו מהקרבת קורבנות.

$\frac{54}{72}$

--< אז אם לא לשואות, למה יהוה כן קשור?

לפילים. הרי יהוה אל לכל הבריות כולן. מה שבאמת תקף לגבי יהוה חייב להיות תקף גם לפילים. אבל איך להסביר לפיל מיהו יהוה? איך ללמוד על יהוה ממנו? איך להשתתף בדיאלוג רוחני עם הפיל? מצד אחד, מה שלא ניתן להסביר לפיל על יהוה מאפיין רק אותנו, לא את יהוה. מצד שני, האל המשותף לנו, לנמלים ולפילים, איננו אל של מילים. אז מה עושים?

$\frac{55}{72}$

--< לוקחים את הפיל לחוף הים גאולה. אני עומד שם כהומניסט הגדול של חוף הים, נמשך לכל גוף כל אדם - את, הזקנה עם עור משי שרוף ורפוי, את אימא מאריה שלי עכשיו עם הזיעה על ירכיך העתיקות, אתה, איש דב אמיץ וכן, צעיר בשנים, שעיר בכתפיים ובגב שערות צדק אנוש, אתה אזרח למופת ביקום. לכולם אתן מכולם אקח. בואו המון, בואו היפופוטמים, בואו איתי, ההומניסט הגדול של חוף הים, אנחנו שוחים עד לקפריסין, אנחנו שוחים עד לקדוש ברוך הוא, בואו המון, בוא כוסיות וכוסונים, בוא הזקנים, בואו ילדים, בואי תמימות, ארטיק לכולם, בואו איתי, אני נשטף באהבה לכם, מאוהב בכל גוף כול אדם כל גרגיר, אני ההומניסט הגדול של חוף הים.

--< הפיל קולט אותי. יחד אנחנו נכנסים

למים. שוחים במים. אנו שנינו תפילות, צפים כמדוזות בים, אופנים לנצחי נצחים מודים ליש ולגלים. מבינים את אל הפילים. לא מקריבים אף אחד לשום דבר. פשוט נהנים מהמים. יושבים שם טוב במים. צפים ביקום. מתפללים.

פרדוקס השלום והמלחמה יואב עזרא

אֶת שִׁירֵי הַשְּׁלוֹם כּוֹתְבִים מְשׁוֹרְרִים כְּשֶׁאֵת מַלְחָמוֹת הַמְּשׁוֹרְרִים
עוֹשִׂים מְשׁוֹרְרִים

מדינות ותעשייה יואב עזרא

מְדִינוֹת לֹא תַעֲשֶׂה לֹא יִבְנֶנוּ מֶה הַצֶּרֶךְ בְּבִנְי־אָדָם

התליין יואב עזרא

בְּסוֹפוֹ שֶׁל דְּבַר אַתָּה תוֹלֶה אֶת הַתְּלוּיִים בְּךָ

$\frac{59}{72}$

$\frac{58}{72}$

השוחט יואב עזרא

מְבִיא יָלֵד לְעוֹלָם
אָבֵל עִם עוֹלָם לֹא רוֹאָה כִּיצַד יָכוֹל
לָחֵת
לְיָלֵד
עוֹלָם
וְאֵז
מְקַרֵּב
יָלֵד
לְעוֹלָם
מְנַחֵה אוֹ תְּשׁוּרָה אוֹ שְׁנֵאָה
לוֹקֵחַ יָלֵד לְעוֹלָם מִתּוֹךְ קְטָנוֹת תּוֹדְעָה
וְשׁוֹחֵט
אוֹתוֹ
הַחֲזֶה
הַטְּהוֹרָה
שְׁהִיָּתָה
צְרִיכָה
לְרוּץ
לְקַרְאֲתִי
בְּרַגַע הַשְּׁחִיטָה
הִיא בְּלוֹף־לְפָנַי

-
ה
ב
ה
ל
ה
ב
א
-

נח אנגלהרד

א

נח אנגלהרד

א

אם יש עוד מה לראות
מנוי וגמור אראה הכל

אם יש עוד עם מה לראות
עם כל החיאלוהים ה

גן-חיות-אדם צורח
וילד צוחק

אבל האדם אפלו גן-חיות
שלם-צונח לא רואה

אם יש עוד מה לראות
לא חיות

בני-אדם, אפלו ילד
מנוי וגמור אראה הכל

$\frac{61}{72}$

אם יש עוד עם מה לראות
אם יש עוד בני-אדם

להפנס ליצר ולמצא אדם
זה פחות מפתיע
מלצאת מהיער
עם אדם נוסף
אבל דבר אינו
משונה לפאר
שבציאה מאדם עם אדם
עם יצר נוסף
זוהי כבר אמונת
אבל
תפלה
היא
בפניסה לאדם עם אדם
בפניסה לאדם עם יצר נוסף

$\frac{60}{72}$

אילולא שמעתי

שירי ללוש

אֵלּוּלָא שְׁמַעְתִּי מָה עָלוּל לְקָרוֹת הַיִּיחִי וְדַאי
 בְּדַרְכֵי אֵל הַרְצוּי. מְדֵי מַדְע לֹא אֶפְשֵׁר לִי תְּנוּדָה וְעַכְשָׁו בּוֹדְדָה
 בְּדַרְךְ לְקַבֵּר.
 הַלְנוּאִי כְּלַכֶּם לֹא גְלִיתֶם לִי כְּלוּם,
 הַיִּיחִי מְזַמְנֵת אֵל בְּגַדֵי הַנְּקָיִים כֹּל רֶבֶב וְרָגֵב
 אַחִי לְכְּלוּכֵימ, וְנִבְיחוֹת וְנִשְׁיכוֹת הִיוּ שְׁנֵי פָּנִים שֶׁל פְּלֵא הַמְכַשְׁפֵּשׁ בְּצַנְבוֹ לְקַרְאחִי.

לְפָנַי שְׁבָגְרוּ אַרְבוֹת הַנְּחִיָּה רְאִיחִי דְבָרִים אַחֲרֵימֶ:
 הַרְאִיָּה שְׁלֶךְ הַתְּקֵנָה, הוּא חִיף
 הַרְאִיָּה שְׁלֵי תְּקֵנָה, נְדִיֵק
 וְהַפֵּל נְרָאָה לִי זָהָה.

62/72

פעולת כוח נחבא

שירי זינגר

מָאָה שְׁבָעִים וְחַמְשָׁה סְנַטִּימֵטְרִים זֶה
 גְּבֵה פְתוֹף מִמְצַע שֶׁל סוּסֵי קְלִידְסֵדִיל
 הִיא מְדַבְּרַת עַל
 הַתְּפִשְׁטוֹת מֵהַמְרַפֵּסֶת וּמִשְׁנֵי הַחֲלוּנוֹת
 הַתְּפָרְצוֹת אֶפְשֵׁר לְקַרֵּא לָזָה.
 כְּנֵנָה
 שְׁתַּחֲלָה הַגּוּף מִתְּבַגֵּר וְאֵז מִתְּבַגְּרִים לְחוֹף הַגּוּף וְאֵז מִתְּבַגְּרִים עוֹד
 וְהַגּוּף לֹא מִמְמַשׁ אֶת הַפּוֹטְנֵצִיָּאל
 פּוֹטְנֵצִיָּאל הַגּוּף.
 מִתְּבַהֲרִים כְּמָה דְבָרִים
 בְּפּוֹטְנֵצִיָּאל הַרוֹקֵדֶת
 אוֹ הָאוֹר הַרְחוֹק:
 הַחֲלָל חֲלָל רְקוּדִים
 יִשְׁנֶם עוֹד גּוּפִים בְּעֵלֵי פּוֹטְנֵצִיָּאל רְקוּד וְעוֹד בְּעֵלֵי פּוֹטְנֵצִיָּאל גּוּף
 אֵף הַגּוּף קְפוּא בְּחוֹף הַפּוֹטְנֵצִיָּאל הַגְּדוֹל.
 כַּחֲפֵי סוּס וּגְבִיעִים
 זֶה עַל גְּבִי זֶה עוֹמְדִים
 אִם תָּרִים יָד הִיא לֹא
 תִּתְרוֹמֵם עַד לַתְּקֵרָה
 הִיא רוֹקֵדֶת פְּנִימָה
 הִיא שׁוֹתָה קוֹקְטֵיִל בּוֹ תְּפוּחַ מְנִיר

63/72

כְּנֵנְתִי כְּתָם מְבָרִיק
 כְּנֵנְתִי הַתְּעֵבוֹת דְּקָה
 כְּנֵנְתִי
 בְּצַבוּץ
 מְהִירוֹת קֶצֶת
 לְחִלוּשָׁה בְּחֲלָל
 לְלִהְפֹרֵד מִן הַסִּימֵן
 לְלִהְיוֹת
 הַפּוֹטְנֵצִיָּאל.
 דְּחִיפָה אֵל הַצַּד הַשְּׁנַי הִיא מָה שְׁאֵנִי קוֹרְאֵת לוֹ פְּעֵלַת כּוֹחַ נְחִבָּא
 זֶהוּ אֶחָד מִן הַכּוֹחוֹת הַחֲזָקִים שֶׁקְּיָמִים
 וַיֵּשׁ לַחַת עֲלֵיהֶם אֶת הַדְּעַת
 מִפְּנֵי שְׁאֲחֵרֵי הַרְבֵּה זָמַן שֶׁל כּוֹחַ נְחִבָּא הַנְּחִבָּא הוּא כּוֹחַ בְּזָמַן
 וּמִתְּבַהֲרִים כְּמָה דְבָרִים.

ה
ב
ה
ל
ה
ב
א

אמא באה ואמרה לי ש
זה נכון שאלהים מת, אבל
גם היא מתה,
אז עבדה.
כמו תמיד, ידעתי שהיא צודקת
לראשונה הצלחתי להקשיב.

טפסתי להר ודברנו, קרוב ושמים פרושים
ביום ובליקה דברנו, היו פערים להשלים.
הוא אמר לי:
אני את ואת אני ולעולם לא תהיי אני,
וקנח במפלט שלגים;
כזה מין אלהים הוא, קשה להשגה.

אני לא אוהבת משחקים ו
התאויתי לנצח, אז שנה תמימה הייתי שלג.
אך כשירד השלג על עירי גליתי
אני בסדר הכל מצב צבירה. נשברתי,
נמסתי לשלולית ומישהו
קפץ בי עם מגפים מלכלכים
התיז את ראשי.

אתמול בשעת לילה חזר לבקור - רב, אורידי וחולף,
מצחי קפא על החלון כשגנסיתי
עיני צרו באדים.

עמנואל לוי

איגרת אל המצרים

וְלֹא שָׁלַח נְסִיחִי
 וְדַאי שְׁנַסִּיתִי!
 הֲלֹכְתִי לְמִצְרַיִם
 דְּבַרְתִּי עַל לִבִּי
 אֲמַרְתִּי לָהֶם: מָה עֲכָשׁוּ, מִצְרַיִם כָּל הַחַיִּים?
 תִּרְאוּ עוֹלָם
 תִּרְחִיבוּ אֶפְקִים
 אֱלֹהִים נִמְצָא בְּכֹל, לֹא רַק בְּמִצְרַיִם!
 הֵם סָרְבוּ.
 "טוֹב לָנוּ בְּמִצְרַיִם!" אָמְרוּ הַמִּצְרַיִם
 "מִצְרַיִם הִיא בְּיַמֵּנוּ!
 טוֹב לָזֵן פְּנִיקִיּוֹת מִלְמוֹת בַּמִּדְבָּר."

קָלַלְתָּ אֱלֹהִים עַל הַמִּצְרַיִם
 גַּם לֹו צָלַחוּ אֶת הַנִּילוֹס
 הָיוּ מוֹצְאִים אֶת יַם סוּף
 גַּם לֹו יָצְאוּ מִמִּצְרַיִם
 הָיוּ מוֹצְאִים עוֹד מִצְרַיִם, וְאַחֲרֶיהָ עוֹד מִצְרַיִם, וְאַחֲרֶיהָ עוֹד אַחַת
 כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ מִצְרַיִם אַחַת גְּדוֹלָה
 פִּירְמִידָה שְׁכָל פְּאוֹתֶיהָ מוֹלִיכוֹת מִטָּה
 וְרַק אֱלֹהִים לְבַדּוֹ מַחוּץ לְמִצְרַיִם.

$$\frac{67}{72}$$

$$\frac{66}{72}$$

אֲנַחְנוּ יָצְאָנוּ מִמִּצְרַיִם.
 אָבַל מָה עִם הַמִּצְרַיִם?
 לָאָן יָצְאוּ הַמִּצְרַיִם?
 הַמִּצְרַיִם לֹא יָצְאוּ מִמִּצְרַיִם!
 הַמִּצְרַיִם טוֹב לָהֶם בְּמִצְרַיִם!
 הֵם מִצְרַיִם!
 הֵם תּוֹשְׁבֵי הַמִּקְוֶה!
 לָמָּה יָצְאוּ מִהַמִּקְוֶה שְׁלֵהֶם
 מִמִּצְרַיִם
 מָה, הֵם אֲנַחְנוּ
 שְׁיָצְאוּ מִמִּצְרַיִם!?!

וּמָה, אֲנַחְנוּ פְּרִיזִים שְׁיָצְאוּ מִמִּצְרַיִם?
 וְנָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה וְהַכְּנִיסָנוּ לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל וּבְנָה לָנוּ אֶת בַּיִת
 הַמִּקְדָּשׁ?
 וְהֵם מָה!?!
 הֵם מְזִינִים פְּנִיקִיּוֹת, אֲנִי אוֹמֵר לָכֶם!
 הֵם בְּתָרוּ אֶת אֱלֹהֵיהֶם לְאַרְבָּעָה עֶשֶׂר חֳלָקִים, אֲנִי אוֹמֵר לָכֶם!
 הַמוֹמִיּוֹת שְׁלֵהֶם חֲנוּקוֹת בְּדוֹנֵג דְּבוּרִים עוֹקְצָנִיּוֹת,
 נִיחוּם בְּשִׁמְיָהֶם שִׁבַּר אֶת אִפּוֹ שֶׁל הַסְּפִינְקֶס,
 וְהֵם עוֹד עוֹבְדִים עִם חֲמָאס, הַבְּנֵי זִנּוּת!

מְדוּעַ לֹא מְנַעוּ הַמִּצְרַיִם אֶת טַבַּח הָאֲבוּרִיג'ינִים בְּאוֹסְטְרָלְיָה?
 מְדוּעַ לֹא עָצְרוּ אֶת רְעִידַת הָאֲדָמָה בְּנַפְאָל?
 הֵיכֵן הָיוּ כְּשֶׁנִּכְשַׁלְתִּי בַּבְּגָרוֹת בְּהִיסְטוֹרְיָה?
 הֵם הָיוּ עֶסוּקִים.
 הֵם הָיוּ בְּמִצְרַיִם.
 אֲלֵא מָה!?!

אינטליגנציית גוף

הילה אהרון בריק

ליבידו ליבידו ליבידו ליבידו

מעצם הערוה דרו הטבור
 לאב מי דו ליבידו לאב מי דו
 לב אל לב
 בד אל בד
 דו אל דו

לבדים מתרבים אל מרבד בדידותו
 לאב מי דו ליבידו לאב מי דו

ועצם הזנב לא רוצה יותר למטה
 רוצה להזדקף
 הירד האחורית באה קדימה
 הירד הפנימית באה מאחור
 עין המרפק מביטה אל עין המרפק
 עין בעין
 ליבידו אל ליבידו
 מתוח וישר וזקוף אני נושאת את עיני
 אל כל העמודים שבעולם
 אל עמוד האש ועמוד הענן
 ועמוד החשמל ועמוד הקלון
 עמוד השדרה ועמוד השגרה
 ועמוד השער ועמוד התוף
 ועמוד התוים
 וגם השחר עמוד
 וגם הנחל עמוד
 העמוד.

א

הילה אהרון בריק

איד קוראים לקוסם?
 חורחור? טיטיפפה? סמאסמאקי?
 איד קוראים לקוסם?
 שניאורדע? שמופנזל? ציפךלוחס?
 איד קוראים לקוסם
 שמקוקו טופטפליה? סחפקטי?
 איד קוראים לקוסם?
 אוטובוס-עץ-פח-הזבל-לטאה-
 תמרור-צפור-בול עץ-מעבר חציה-
 פךצוף חמוץ
 איד קוראים לקוסם?

69
72

68
72

-
ה
ב
ה
ל
ה
ב
א
-

Homo economicus at the non rational beach

יונדב פרידמן

גופים אסוריים הזדקנו מתקמטים על מתר החול, על שלם הגרגירים. שמש פטורה ממסים מלקקת אותם לכדי קרטיבים שזופים. להק של שדים נודדים משתכשוך בצמרות הגלים, זהר עכוזים כמו הצהרת הון של רואת חשבון גוססת בעלת רמות נכדים. צורים מכוני יש נוטעים את בשךם בדיונות הרות מזרקים, קונכיות קונדומים מרצים ושלדי משקאות מוגזים. כפוי איברים, נחיריו הפיננסיים של החטטן מצטופפים בשאון הריחני של זעה תוקפנית וקרמים מגוננים. "הים לא משקע, לא שותת עסקים", תודעת תיק המניות של החטטן יורה צלצלי דוגים במפלץ התכול שמגהק ממחרצים ממלחים. ענני מועד ב' עטים על עטיני האור בצללים שלופים. קר פחרותי לוחך את פטמותיו הערפיות, נושק להן קצוצים, משל לא היה החטטן פירמה מיחמת נדל"ו, בת לשני פאגידים ממזגים. בריא השגים, שחנז הפלקלי מפלס את זרזיפו בין גרמים מובסים, בין עדרים קיים מיתרים, בזמן שמזיקי חל"ג בלתי יעילים ממשיכים לשחות אל הקרסים, נפולי אשראי, תמימי נוזלים.

Tanning his portfolio, enhancing his psychological fresh hood which is good for business

Got investment?

71/72

70/72

יונדב פרידמן

HeLa

(Back in the S.S.R.I)

שוצפת תאים, היאלה מקרצפת את סוגר הקירות במבטים רטובים, אפויסי הלה. אם מביאים בחשבון עצירות בוטה ובקור ציטופלזמי בלשפת האבטלה נקבל שהיאלה הנה סטז'רית סיבית במשרדי עצמה. בודמעים האחרונים היאלה מנהלת משא ומתן גליצריני עם משלחת נוגדי דכאון על הקמת מעליות בבועת הנדל"ן של רוחה, הונאת הפונזי שחטפה במהלך טירונות צלופחית להכשרתה כבגירה, כמכונת התיצבות פרועה. רח סילאני צף בערפיחי אישוניה של היאלה, פוסט מודרניזם ובליעה – אחוד הרפובליקות הפסיכיאטריות המאזנות, הידוע גם כברית התרופות, משתרע על תשעים אחוזים צחיחים מנפשה. כלה ככלה, כבושה בדמיונה, היאלה סוחבת למכון התקנים את צעירותה. פקיד פחלצי מעניק לה פידבק, זריז כפלישה לאף או נפילה ממגלשה, ולפיו אין לה כוחות סוס, אפלו לא כוחות כנה, לנסק אלי זקנה. היאלה רושמת שני תירים ממוצא יחושי על ערבת גבה, ידה מחרוממת לגרד את העצב מהעקיצה. לא כל יום פטמה.

ה
ב
ה
ל
ה
ב
א

הקיר החמישי

מיכאל בן זאב

:::

עין חשמל זורקת רוח קרב על גוף בטון מבליח. מקלחת חושך
מחרגמת מסכת זקן למלמלת סופר. על הזגוגית נושפת נפש
מתגוששת. נסה מן הכפר. נסה מן הריח. מין אורח מכוער. מן הנר
האור ניגר. כל הלילה בפרוות עכבר. כל הלילה קצר. כל הלילה יצר
פצר. לילה משוגר:::

מרקחת קרח מחרחרת ניצוצות זכוכית במעבה החדר. שבר שדר
משתחל אל אוזן החמור. הזמן מגליד על הקירות הדוחקים. על
השקים. על השאור. על אף הבית. על אף האור. עפעפיים באגף
מגור. עפעפיים באגף מגור מקף קריאה ומאחור השור. השד. המה.
המון גפיים בארון בערמה. המון עיניים מלטשות את האימה. המון
ידיים מפלחות את הדממה. עדר תרדמה עוטה אדרת מהומה. ונהמה.
ונהמה. ומשהו נצרף בתוך אישון הזוהמה. ומשהו נשרף:::

משהו נמהל עכשיו באור הנר ומטפטף על המחברת. זו העלמה
עם החיוך המעונה בהר עשן שמאפרת על לבי. השער שלה נשלח
למערב. השיר נשלח לעזאזל. הגוש שבגרון הפך לאבן בכליות.
הגשם לאיגשם. היכולת לכוכב. מסתבר שהיא הייתה רק בבואה
של דמיונה המתאבך. ולא אכפת לך שזה הסריח ולכלך. רק שנגמר
ושחבל. רק שנרמס ושנחבל – אייפיל – אבל הנה תרדמת אלוהים
עליי נופלת. משהו פורץ בדלת אל הלא-נודע. הדרך מיטשטשת
המשורר טיפש מועד, עלה מן הטמיון עורב שודד לרצוח להשחית
ולאבד את החזון הזה המר ורע את השירה הזאת המעירה מקרות
ברוח הלבן במערבולת הענן אישחר כתר-זנב ונערה מנשף:::

מרקחת חושך מחשלת עובש כפור על רגל מכונית שולחת בוקן מחוממת
נחושת ציפורן קרב. ערים מקוללות נופלות אל מצולת חולות ערב. עזובה
פושטת בעורקי הערב המזה רעב. האביב הופך לסתיו הופך לחורף זעם
בתולות מחלפת אש עשן חשמל ושנף לעיסה. שלג משיסה על חוף סבון
מסריח סוף הרחוב ומשך החלב הקו המקווקו ולוח החלש נחש השעם פז
הדרך זוהר המיטה והחלון העז. הפחד הניחז מן הברק אל הראי. המארב
בחוש העכברים ומלך השעון. ממלכת בוש אחרון מרוח שד ברוח צל צרוח
אלוהים מריר חובש מצנפת סוס רובץ על לווייתן מוצץ לזויתן רועץ לרעבתן
רובץ על תן רובץ על דן רובץ על מצפונן של מילוחי העצורות הרבוצות על
קורותיי הנצורות המחוררות המכורות לרעיון הער. נפשי הפגה. שוף העין.
שאיפת השום. מלמלת ההר. כל הקרי-כול הקבר-כול הקרב קם בפר. השפן
במעקה. עובי הלבן. קם ביה קם בו קם בי קר:::

 $\frac{73}{72}$ $\frac{72}{72}$

הוצאה לאור חדשה ומוארת מבית הבה להבא

